

Husbankens kommuneprogram

Bolig for velferd

2016-2020

Programbeskrivelse

Forord

Den nasjonale strategien Bolig for velferd 2014-2020¹ er overbygningen for alt Husbanken gjør de neste årene. Strategien handler om hvordan ulike sektorer og forvaltningsnivåer kan arbeide målrettet og samarbeide om boligsosialt arbeid for å skaffe boliger til vanskeligstilte på boligmarkedet og styrke den enkeltes mulighet til å mestre boforholdet. En viktig føring er at samarbeid på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer er avgjørende for å lykkes. Her har Husbanken en koordinerende rolle som innebærer å ha oversikt over hvordan de ulike velferdsområdene henger sammen og påvirker hverandre.

Vi skal løse hovedoppgaven i vårt samfunnsoppdrag: boligen og boligens plass i samfunnsutvikling og velferdspolitik. I samarbeid med kommunene skal Husbanken bidra til gode og trygge boområder og boforhold for innbyggerne generelt, og for de vanskeligstilte på boligmarkedet spesielt.

Denne programbeskrivelsen handler om vår nye kommunesatsing: Husbankens kommuneprogram. Bolig for velferd. 2016-2020, heretter kalt Kommuneprogrammet. Husbanken ønsker med programmet å bygge videre på det gode samarbeidet som er etablert med kommuner over hele landet og bidra til enda bedre måloppnåelse i årene som kommer.

Når Husbanken jobber på ulike arenaer, er det med målsetningen om gode og trygge boliger, boligløsninger og bomiljøer for husholdninger i ulike livssituasjoner. For å lykkes må de økonomiske virkemidlene være kunnskapsbaserte og treffsikre, og Husbankens kompetanse må være tilpasset behovet. Derfor må virkemiddelutviklingen skje i nært samarbeid med kommuner og andre samarbeidspartnere. Husbanken ønsker å være pådriver for at samspill og samarbeid gir bedre resultater i kommunene. Vi har felles utfordringer med andre velferdsaktører, og i fellesskap skal vi tilrettelegge velferdsinnsatsen for innbyggerne.

Husbanken skal bistå kommunene slik at de har tilstrekkelig kompetanse for at målene i boligpolitikken og det boligsosiale arbeidet kan nås.

Vi håper Kommuneprogrammet vil bidra til nytenkning, sosial innovasjon og strategisk planlegging i samarbeid med velferdsaktørene, kommunene og private aktører. Slik kan vi strekke oss mot regjeringens visjon for boligpolitikken: «Alle skal bo godt og trygt».

Drammen, 29.01.16

Bård Øistensen
Administrerende direktør

1 Kommunal- og moderniseringsdepartementet (2014). Bolig for velferd. Nasjonal strategi for boligsosialt arbeid 2014-2020

INNHold

Forord	Side 1
1. Innledning	Side 4
2. Mål og innsatsområder	Side 5
2.1 Mål og innsatsområder i Bolig for verferd 2014-2020	Side 5
3. Programmets målgrupper	Side 6
4. Tilbud i programmet	Side 6
4.1 Grunntilbudet - alle virkemidler skal tas i bruk	Side 6
4.2 Delprogram 1: Storbyprogrammet	Side 6
4.3 Delprogram 2: By- og tettstedsprogrammet	Side 8
4.4 Programavtaler og kriterier for programdeltagelse	Side 9
5. Kunnskapsutvikling, læring og innovasjon	Side 10
6. Organisering av Kommuneprogrammet og eksternt samarbeid	Side 11
6.1 Organisering	Side 11
6.2 Kommuneprogrammet er forankret i en samordnet velferdsstatlig innsats	Side 11
7. Rapportering fra Kommuneprogrammet	Side 12
Vedlegg 1: Husbankens virkemidler	Side 13
Vedlegg 2: Mal for programavtale	Side 15
Vedlegg 3: Tema for dialog om utvikling av innhold i Storbyprogrammet	Side 15
Vedlegg 4: Tema for dialog om utvikling av innhold i By-og tettsteds- programmet	Side 16
Vedlegg 5: Programavtale	Side 18

1. Innledning

I 2008 rapporterte Riksrevisjonen at det boligsosiale arbeidet hadde behov for en mer langsiktig, målrettet og koordinert innsats overfor kommunene. Siden den gang har Regjeringen, direktoratene og kommunene lagt ned betydelig innsats på dette feltet, både hver for seg og samlet. Boligmeldingen Byggje - bu - leve (2012-13)², og den nevnte Bolig for velferd, gir føringer for framtidig satsing. En klar ambisjon er at den nasjonale strategien skal styrke kommunenes arbeid med å hjelpe vanskeligstilte på boligmarkedet.

Arbeids- og velferdsdirektoratet, Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, Kriminalomsorgsdirektoratet, Helsedirektoratet, Integrerings- og mangfoldsdirektoratet og Husbanken skal alle iverksette strategien. Husbankens rolle er å koordinere samarbeidet mellom partene.

Kommuner over hele landet har samarbeidet med Husbanken for å heve kvaliteten i det boligsosiale arbeidet. Den eksterne evalueringen av kommunesatsingen (Fafo 2014³) konkluderer med at kommunesatsingen har vært vellykket på ulike måter. Kommunenes kompetanse er styrket, ansvaret er tydeligere plassert i kommunene og kommunene arbeider mer målrettet og helhetlig, og at de er bedre organisert for å håndtere det boligsosiale arbeidet. Evalueringen påpeker også at Husbankens regionkontor gjennomfører satsingen på ulike måter. Dette kan både sees som et problem og en mulighet med for lokal tilpasning (Fafo 2014). Fafo påpeker at det i for liten grad er sett på effekter på individnivå for de som er vanskeligstilte på boligmarkedet og at resultatene har vært vanskelige å måle. Dette vil Husbanken nå følge opp.

Husbanken iverksetter den boligsosiale strategien, og videreutvikler det tette samarbeidet med kommunene gjennom en ny kommune

satsing, Husbankens kommuneprogram. Bolig for velferd 2016-2020 (Kommuneprogrammet). Programmet er Husbankens viktigste innsats for å realisere «Bolig for velferd» og skal heve kvaliteten på kommunesamarbeidet. Brukereffekter i det boligsosiale arbeidet skal prioriteres slik at de vanskeligstilte på boligmarkedet får tilstrekkelig hjelp uansett hvor i landet de bor. Erfaring viser at det er nødvendig å tydeliggjøre brukerinvolvering i programmet.

Programbeskrivelsen konkretiserer tilbudet til kommunene, og Husbankens organisering av samarbeidet med kommunene og de andre velferdsaktørene. Gjennom programmet skal innsatsen målrettes mot langsiktige effekter, mot kunnskapsutvikling og læring for de involverte og mot utvikling av innovative grep på det boligsosiale området. Tilbudene i programmet utformes slik at kommunene kan forvente lik innsats i kommuner med tilnærmet like utfordringer, uansett geografi. I tett samarbeid med kommunene vil Husbanken bidra til helhetlig og strategisk planlegging, gode og trygge boområder og boforhold både for innbyggerne generelt og for vanskeligstilte på boligmarkedet spesielt.

Programmet består av et grunntilbud til alle kommuner og i tillegg tilbud om deltagelse i to delprogrammer rettet mot storbykommuner og by- og tettstedskommuner.

Programbeskrivelsen er bygget opp slik: Kapittel 2 omtaler mål og suksesskriterier, kapittel 3 beskriver målgruppene, mens kapittel 4 utdyper delprogrammene og innholdet i programmet og hva som tilbys kommunene. Kapittel 5 omhandler kunnskapsutvikling, læring og innovasjon, mens kapittel 6 viser organisering og samarbeid med andre velferdsaktører. Kapittel 7 beskriver rapportering fra programmet.

² Meld. St. 17 (2012–2013) Byggje – bu – leve

³ Arne Backer Grønningseter, Lars-Erik Becken, Vidar Bakkeli, Synne Klingenberg og Anne Hege Strand (2014). Fafo –rapport 2014:51 Evaluering av Husbanken kommunesatsing

2. Mål og innsatsområder

Mål og innsatsområder i «Bolig for velferd»⁴ er førende for hele programperioden 2016-2020. Måloppnåelse skal skje gjennom langsiktig og helhetlig arbeid fra alle involverte. I tillegg vil regjeringen gjennom statsbudsjettet hvert år kunne prioritere særskilt innsats mot utvalgte målgrupper. Kommuneprogrammet er også et rammeverk for at direktoratene kan samarbeide om årlige prioriteringer. I enkelte kommuner kan det være nødvendig å prioritere særskilte innsatser i tillegg til de langsiktige målene.

Samlet sett må Kommuneprogrammet tilpasses og balansere mellom nasjonale føringer og kommunale behov. Tilpasningen gjøres gjennom programavtaler med kommunene og dialog om årlige aktivitetsplaner, se kapittel 4.3.

2.1 Mål og innsatsområder i Bolig for velferd 2014 -2020

Mål og innsatsområder i «Bolig for velferd» er førende for Kommuneprogrammet (se nedenfor).

«Bolig for velferd» har en særskilt innsats mot barnefamilier og unge⁵ i hele strategiperioden. Boligen og nærområdet utgjør en viktig ramme for barn og unges oppvekst. Strategien vil forsterke innsatsen overfor barn og unge som ikke bor bra. Dette er viktig for å forebygge reproduksjon av sosial ulikhet. Alle hovedmål og innsatsområder må forholde seg aktivt til dette.

Mål og innsatsområder i Bolig for velferd:

Hovedmål I: Alle skal ha et trygt sted å bo

Innsatsområde: Hjelp fra midlertidig til varig bolig

- Vanskeligstilte som er i en overgangsfase sikres en varig bolig.
- Ingen skal bo i midlertidige botilbud i mer enn tre måneder.
- Ingen barnefamilier eller unge skal tilbringe tid i midlertidig botilbud.
- Rask bosetting av flyktinger i kommunene.

⁴ jf. del 2 i strategien Bolig for velferd.

⁵ jf. side 11 i strategien Bolig for velferd.

Innsatsområde: Hjelp til å skaffe en egnet bolig

- Det utvikles et variert tilbud av egnede boliger i kommunene.
- Utleieboliger skal være av god kvalitet i et godt bomiljø.
- Vanskeligstilte får veiledning om det private leiemarkedet.
- Vanskeligstilte får hjelp til å kjøpe bolig.
- Vanskeligstilte som bor i en eid bolig skal ha en god og trygg bosituasjon.

Hovedmål II: Alle med behov for tjenester, skal få hjelp til å mestre boforholdet

Innsatsområde: Forhindre utkastelse

- Kommunen har internkontrollsystemer for husstander som står i fare å bli kastet ut av boligen.

Innsatsområde: Gi oppfølging og tjenester i hjemmet

- Alle med behov skal motta tilstrekkelig med tjenester til å opprettholde en trygg og god bosituasjon.

Hovedmål III: Den offentlige innsatsen skal være helhetlig og effektiv

Innsatsområde: Sikre god styring og målretting av arbeidet

- Det boligsosiale arbeidet er kunnskapsbasert og godt organisert på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer.
- Boligtilbud og tjenester utvikles i dialog med brukerne.

Innsatsområde: Stimulere til nytenkning og innovasjon

- Innovasjon og utvikling av det boligsosiale arbeidet gjøres i samarbeid mellom ulike involverte aktører.

Innsatsområde: Planlegge for gode bomiljø

- Kommunene tar boligsosiale hensyn i areal- og samfunnsplanleggingen. Kommunene planlegger nok boliger, og nærmiljø av god kvalitet.

3. Programmets målgrupper

Folk lever og bor i kommunene. Det er i kommunene de boligsosiale utfordringer oppstår og hvor ressurser må mobiliseres og kobles for å realisere regjeringens visjon om at alle skal bo godt og trygt. Gjennom lokal oppgaveløsning og samarbeid utvikles det innovasjon og nye løsninger.

Kommunene er Husbankens viktigste samarbeidspartner. Gjennom Kommuneprogrammet har Husbanken tilbud til alle kommuner. Kommunene med de største boligsosiale utfordringene blir prioritert. Husbanken har utviklet et indikatorverktøy som identifiserer de boligsosiale utfordringene nærmere. Indikatorene omhandler befolknings sammensetning, befolkningsutvikling, bruk av økonomiske virkemidler, kommunal aktivitet og boligmarkedet i den enkelte kommune. Disse indikatorene inngår i Husbankens prioriteringer.

4. Tilbud i programmet

Kommuneprogrammet består av et grunntilbud til alle kommuner, og i tillegg to delprogram rettet mot storbykommuner og mot by- og tettstedskommuner⁶. Delprogrammene tilbyr et mer omfattende og formalisert programsamarbeid enn det grunntilbudet innebærer. I kapittel 4.1-4.3 beskrives tilbudene nærmere.

4.1 Grunntilbudet - alle virkemidler skal tas i bruk

Alle Husbankens virkemidler inngår i programmet. Ambisjonen er å tilby kommunene et treffsikkert tilbud der Husbankens virkemidler kombineres for å løse komplekse utfordringer i kommunene. Husbankens kompetanse og nettverk, samt tilbud om opplæring, kurs og øvrig informasjon tilbys sammen med økonomiske virkemidler. Et viktig verktøy og grunntilbud til alle kommuner vil derfor være den

6 Husbankens definisjon av storby, mellomstore og mindre kommuner er basert på innbyggertall og kan avvike fra SSBs definisjoner. Inndelingen kan ha noen svakheter. Det vil være rom for dialog om dette.

digitale veilederen «veiviser Bolig for velferd» som er under utvikling.

Følgende økonomiske virkemidler kan benyttes:

- virkemidler til boligfremskaffelse og kvalitet
- individrettede økonomiske virkemidler
- boligsosialt kompetansetilskudd og tilskudd til bolig
- by- og områdeutvikling

Innretning av tilbudet til prioriterte kommuner avklares i dialog mellom Husbanken og kommunene, basert på gjeldende retningslinjer. Husbankens økonomiske virkemidler framgår av statsbudsjettet⁷, og de er utdypet i vedlegg 1.

I Kommuneprogrammet skal Husbankens virkemidler kombineres med andre offentlige aktørers virkemidler. Samarbeidet med de andre velferdsaktørene er derfor avgjørende. Det er også ønskelig at virkemidlene brukes til å utløse ressurser og engasjement hos andre aktører for å styrke den boligsosiale måloppnåelsen.

4.2 Delprogram 1: Storbyprogrammet Målgruppe storbyer

Storbyene og flere av de omkringliggende kommunene vil få betydelig befolkningsvekst i årene framover. I følge SSBs befolkningsframskriving (jf. «mellomalternativet») vil for eksempel Oslo kommune passere 700 000 innbyggere i 2020 og Bergen 300 000 i 2024⁸. Dette medfører behov for økt boligbygging og utvikling av nye boligsosiale tjenester for ulike befolkningsgrupper. Storbyene må være i forkant for å møte nye utviklingstendenser i samfunnet. Husbanken vil være samarbeidspartner for storbykommunene i utvikling av både dagens og fremtidige løsninger.

Gjennom tidligere programsamarbeid har

7 jf. Prop. S 1 fra KMD, programkategori 13.80 Bolig, bomiljø og bygg.

8 <https://www.ssb.no/befolkning/statistikker/folkfram/aar/2014-06-17>

storbykommunene formidlet at de har hatt noe mindre nytte av Husbankens regionale programarbeid enn de andre kommunene. Storbyene ønsker nå et mer utviklingsorientert samarbeid med andre storbyer, med vektlegging av kunnskapsutvikling og -deling og deltagelse i internasjonale nettverk med større byer. På denne bakgrunn ønsker Husbanken å tilby Oslo, Bergen, Trondheim, Stavanger og Drammen deltagelse i et eget delprogram, Storbyprogrammet⁹.

De boligsosiale utfordringene varierer mellom storbyene, og Oslo er i en særstilling med hensyn til omfang av og kompleksitet på disse utfordringene¹⁰. Strategien «Bolig for velferd» understreker at det er behov for en særskilt innsats i Oslo og at den skal bygge videre på det etablerte samarbeidet mellom Husbanken og Oslo kommune¹¹. Storbyprogrammet vil derfor innrettes slik at det gjennomføres en særlig innsats i Oslo. Husbanken vil legge til rette for at de andre storbyene kan lære av dette delprogrammet i Oslo kommune.

Tilbud til kommuner i Storbyprogrammet

Alle Husbankens økonomiske virkemidler tilbys Oslo, Bergen, Trondheim, Stavanger og Drammen som en «storbypakke», som skal sørge for at boligsosialt arbeid og kvalitet i bolig og by- og områdeutvikling skjer gjennom helhetlig bruk av alle Husbankens virkemidler. Tilbudet kombinerer bruk av Husbankens boligsosiale kompetansetilskudd, ulike typer lån og tilskuddsordninger. Storbypakken settes sammen ut i fra det dokumenterte behovet hver storbykommune har, og innenfor Husbankens økonomiske rammer.

9 Utvelgelse av kommuner til Storbyprogrammet: Fra 01.01.16 inngår Oslo, Bergen, Trondheim, Stavanger og Drammen. Etter oppstart vil Husbanken på et senere tidspunkt vurdere også å inkludere storbyregioner.

10 Rom for alle – En sosial boligpolitikk for fremtiden (NOU 2011:15) gjør bl.a. en kartlegging av vanskeligstilte på boligmarkedet: Oslo har 12 prosent av landets innbyggere, men alene 25 prosent av de 150 000 vanskeligstilte i Norge, noe som utgjør 37 500 personer. Det er samme antall personer som Akershus, Bergen, Trondheim, Stavanger og Tromsø har til sammen

11 Jf. side 24 i Bolig for velferd.

Husbanken ser storbyene som en viktig drivkraft for videreutvikling av eksisterende og nye virkemidler som kan møte framtidens boligsosiale utfordringer. Dette må skje gjennom å ta i bruk relevant kunnskap og gjennom utprøving av nye metoder og verktøy. Både kunnskaps- og metodeutvikling skal ha som mål å skape effekter for innbyggerne slik evalueringen av kommunesatsingen påpeker (Fafo 2014:51).

Husbanken utarbeider boligsosiale faktaark som et tilbud til alle programkommunene. Faktaarkene er et kunnskapsgrunnlag som gir retning for kommunens innsats knyttet til programmets mål og aktiviteter i kommunene. Faktaarkene inneholder data om Husbankens låne- og tilskuddsordninger, demografiske data og statistikk fra SSB og KOSTRA. Det kan også bli aktuelt å innlemme relevant statistikk fra andre kilder på et senere tidspunkt.

Læringsarenaer

Husbanken inviterer andre statlige aktører og FoU-miljøer til å samarbeide om å utvikle nasjonale læringsarenaer i Storbyprogrammet. Læringsarenaene skal synliggjøre utfordringer, muligheter og resultater i storbykommunene. De skal bringe inn nordisk og internasjonal FoU om tema som bolig- og byplanlegging, boligsosialt arbeid, virkemiddelutvikling med virkningsprosesser, tjenesteutvikling og innovasjon. Storbyene vil også få tilbud om å delta på læringsarenaer med andre storbykommuner.

Husbanken ønsker at storbykommunene adresserer problemstillinger med nasjonal relevans, slik at delprogrammet kan fungere som en drivkraft for hele Kommuneprogrammet. Dette innebærer en forventning om at kommunene deler kunnskap med kommuner i egen region og på tvers av regioner. Den digitale veilederen «Veiviser Bolig for velferd» vil bidra til slik kunnskapsdeling. Det forventes at kommunene aktivt deler erfaringer på læringsarenaene, både med andre kommuner og andre aktører.

Dialog om utvikling av innhold i Storbyprogrammet

Storbyene inviteres i første kvartal 2016 til dialogmøter for å utforme innholdet i «storbypakken» i samarbeid med Husbanken innenfor de mål og rammer som er gitt i programbeskrivelsen. Som et utgangspunkt vil Husbanken legge fram aktuelle problemstillinger og tilhørende forventninger som kan utvikles i gjennomføring av delprogrammet. Dette bygger på kunnskap om ulike kommuner og tidligere innmeldte behov fra kommunene. I vedlegg 3 er det beskrevet hvilke tema som kan være relevante for dialogen med storbykommunene.

4.3 Delprogram 2:

By- og tettstedsprogrammet

Målgruppe by- og tettstedskommuner

By- og tettstedskommuner er mellomstore kommuner¹² med store og sammensatte boligsosiale utfordringer. Et utvalg av de mellomstore kommunene vil få tilbud om deltagelse i delprogram 2, By- og tettstedsprogrammet. Her inngår Husbanken og kommunene et langsiktig og forpliktende programsamarbeid.

Tilbud til kommuner i By- og tettstedsprogrammet

Kommuner som deltar i delprogrammet får prioritet ved tildeling av økonomiske virkemidler og det boligsosiale kompetansetilskuddet (for nærmere beskrivelse se vedlegg 1).

Læringsarenaer

Husbanken inviterer andre statlige aktører til å samarbeide om å etablere regionale læringsarenaer for programkommuner i By- og tettstedsprogrammet. Læringsarenaene skal bidra til regional samordning av statlige velferdsaktørers innsats slik at virkemidler, tilskudd og aktiviteter ses i sammenheng.

Husbanken er opptatt av å tilrettelegge for

¹² Mellomstore kommuner defineres her som kommuner med over 10 000 innbyggere som ikke faller inn i kategorien storby (se kapittel 4.1).

kunnskapsutvikling og læring mellom aktørene i Kommuneprogrammet (jf. kap. 5). Ulike typer læringsverktøy vil tilbys, for eksempel erfaringsdeling på ulike typer læringsarenaer mellom programkommuner og øvrige kommuner. Formålet er å bygge kompetansenettverk mellom kommunene og utvikle boligrelatert kompetanse. Læringsarenaene er både fysiske møteplasser og digitale arenaer, slik som den digitale veilederen «Veiviser Bolig for velferd».

Kommuner i By- og tettstedsprogrammet får mulighet til økonomisk støtte til kunnskapsutvikling, kompetanseutvikling, utviklingsprosjekter og formidlingsaktiviteter innenfor boligsosialt arbeid og boligplanlegging. Utviklingsprosjekter kan omhandle tema som boligframskaffelse, virkemiddelutvikling, organisering og forankring, tjenesteutvikling og innovasjon, bo- og nærmiljøutvikling samt rutiner og prosedyrer for mer effektivt boligsosialt arbeid.

Kommuner som tar en aktiv læringsrolle overfor andre kommuner kan motta støtte som «læringsagenter». Læringsagentene skal tilrettelegge læringsarenaer og utvikle kompetansenettverk innen utvalgte temaer i samarbeid med Husbanken. Intensjonen er at læringsagentene også skal utvikle nye metoder for erfaringsdeling. Dette kan på sikt endre praksis i kommunene, og innovative fremgangsmåter kan utvikles og deles¹³.

Andre tilbud

- Boligsosiale faktaark
- Eksempelsamlinger til bruk i delprogrammet
- Programkontakt og veiledningsstøtte¹⁴

Dialog og utvikling av innhold i program-samarbeidet

Kommuner som ønsker å delta i By- og tett-

¹³ Oslo kommune, Velferdsetaten, Boligsosialt utviklingsprogram, Et knippe resultater (2015). [file:///Users/Marit/Downloads/Erfaringshefte_BOSO_NY%20\(2\).pdf](file:///Users/Marit/Downloads/Erfaringshefte_BOSO_NY%20(2).pdf)

¹⁴ Fafo-rapport 2014:51 viser til at programkontaktfunksjonen har vært en suksessfaktor i Boligsosialt utviklingsprogram.

stedsprogrammet inviteres i løpet av 2016 til dialog om behov, forventninger og type tilbud. Gjennom dialogen vil aktuelle kommuner vurderes mot kriterier for deltagelse i programmet (jf. kap. 4.2), relatert til mål og innsatsområder i denne programbeskrivelsen. I vedlegg 4 er det utdypet hvilke tema som kan være relevante i programsamarbeidet. Foreslåtte tema bygger på statistikk og FoU-basert kunnskap om kommunene og tidligere innmeldte behov fra kommunene.

4.4 Programavtaler og kriterier for programdeltagelse

Dialogen mellom Husbanken og kommunene er en viktig byggestein og en betingelse for et godt, langsiktig samarbeid mellom partene. Hvis det er grunnlag for å inngå en programavtale, avgjøres det i dialogmøtene. Et viktig utgangspunkt i dialogen er de boligsosiale faktaarkene.

Programavtale

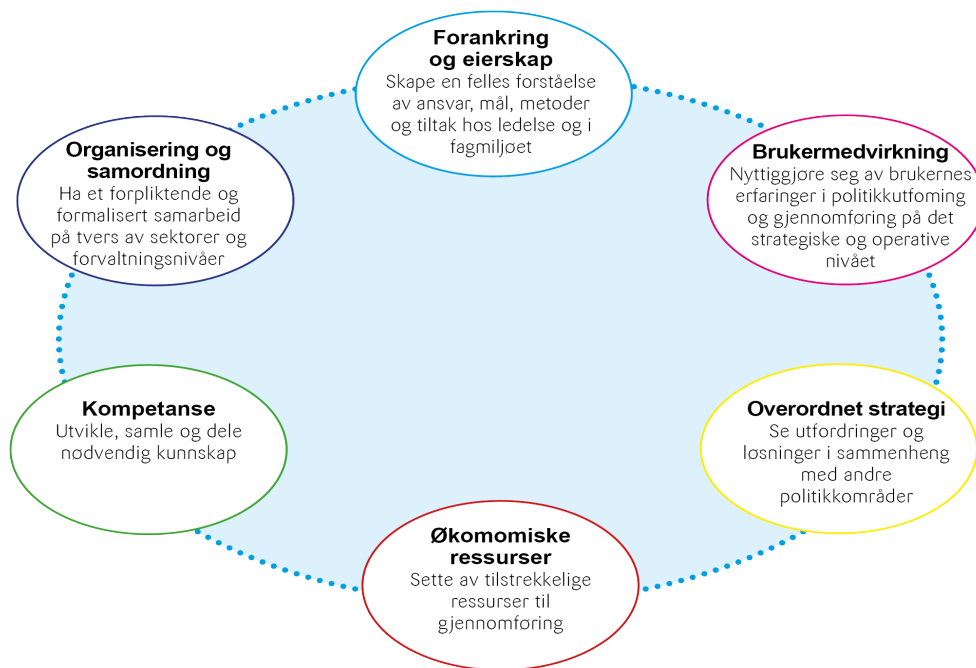
Deltakelsen i både Storbyprogrammet og i By- og tettstedsprogrammet er langsiktig og avtalebasert. Alle kommuner som deltar i disse delprogrammene inngår en programavtale med Husbanken som gjelder for hele programperioden 2016-2020. Programavtalen utformes i henhold til en felles mal¹⁵. Programavtalemalen bygger på målene og suksesskriteriene som er nedfelt i Bolig for velferd, se vedlegg 2.

Avtalepartnere er Husbanken og enkeltkommuner eller flere kommuner som samarbeider (jf. kommunenettverk) om å løse felles utfor-

dringer. Konkretisering av lokale resultatmål og forventninger til alle involverte parter bygger på de boligsosiale faktaarkene og kriterier for deltagelse (se nedenfor). Tilbud og krav fra Husbanken konkretiseres i programavtalene. Avtalene utformes av Husbankens regionkontor.

Kriterier for programdeltagelse

I «Bolig for velferd» er det trukket opp seks suksesskriterier for det boligsosiale arbeidet, jf. figur 1¹⁶. For at Kommuneprogrammet skal føre til boligsosial måloppnåelse benyttes disse kriteriene også for deltakelse i Kommuneprogrammets to delprogrammer.

Figur 1: Suksesskriterier for boligsosialt arbeid

15 Alle eksisterende programavtaler mellom Husbanken og kommuner skal i 2016 revitaliseres og erstattes av nye avtaler basert på denne malen.

16 Jf. strategien Bolig for velferd, side 25.

I dialogen med Husbanken må kommunene beskrive hvordan kriteriene kan ivaretas i deres kommune. Kommunene må tilfredsstillende følgende **seks kriterier**:

- **Forankring og eierskap:** Det må foreligge et politisk vedtak og en administrativ beslutning om at kommunen vil delta i Kommuneprogrammet.
- **Brukermedvirkning:** Programkommunene må forplikte seg til å nyttiggjøre brukernes erfaringer ved politikktutforming og i gjennomføring av programmet.
- **Overordnet strategi:** Programkommunene må presentere hvordan det boligsosiale feltet er forankret i kommunens overordnede planverk¹⁷.
- **Økonomiske ressurser:** Programkommunene må være villige til å bidra med en årlig økonomisk egenandel i programsamarbeidet.
- **Kompetanse:** Programkommunene må forplikte seg til å dele kunnskap internt i kommunen og eksternt med andre kommuner i programmet.
- **Organisering og samordning:** Deltakerkommunene forplikter seg til å sikre at organiseringen av programarbeidet forankres i styringslinjen og stimulerer til samarbeid på tvers av sektorer i kommunen.

5. Kunnskapsutvikling, læring og innovasjon

«Bolig for velferd» understreker at det boligsosiale arbeidet skal være kunnskapsbasert¹⁸. Det betyr at Husbanken og Kommuneprogrammets aktører skal ta i bruk ulike typer kunnskap og at man skal begrunne hva man gjør, hvorfor og hvordan. Kunnskapsutvikling,

¹⁷ Husbanken vil ha en fleksibilitet i forhold til om det dreier seg om nye programkommuner, etablerte programkommuner eller relativt ferske programkommuner.

¹⁸ Jf. Bolig for velferd, side 26.

læringsprosesser og innovasjon er derfor prioriterte aktiviteter i programmet.

Kommuneprogrammet baserer seg på ulike typer kunnskap, forskningsbasert, erfaringsbasert og kunnskap om brukernes behov. Både teori og praksis er viktig. Med dette som utgangspunkt vil Husbanken utvikle en kunnskapsbasert praksis. Dette innebærer at Husbanken i Kommuneprogrammet etterspør, bruker og skaper kunnskap **sammen** med FoU-miljøer, kommuner og statlige samarbeidspartner, sluttbrukere, interesseorganisasjoner, fagorganisasjoner og sivilsamfunnsaktører og andre aktuelle interessenter.

Hva slags type kunnskap er relevant i Kommuneprogrammet? Det dreier seg om boligsosial fagkunnskap og organisasjonskunnskap, kunnskap om planlegging, strategi og om innovasjons- og utviklingsprosesser. Ikke minst må Kommuneprogrammet inkludere brukerrettet kunnskap og kunnskap om sluttbrukers behov. Kommuneprogrammet krever risikovilje, kompetanse og kapasitet til å gjennomføre kunnskapsbaserte prosesser.

I dialogen med kommunene, med de andre velferdsaktørene og øvrige samarbeidspartnere, men også internt i Husbanken, vil kunnskap utvikles og deles om det legges til rette for det. Det krever et bevisst forhold til ulike typer kunnskap, kunnskapens rolle og hvordan aktørene kan lære av hverandre for å levere enda bedre til sluttbrukerne.

I Kommuneprogrammet vil man derfor ta i bruk **felles læringsverktøy** for å tilrettelegge for mer systematisk kunnskapsutvikling og læring. Figur 2 viser aktuelle læringsverktøy: FoU-verktøy, prosessuelle verktøy, organisatoriske verktøy, strukturelle verktøy og digitale verktøy. Verktøyene må ses i sammenheng og de må kvalitetssikres og videreutvikles. Den digitale veilederen «Veiviser Bolig for velferd» vil etter hvert gjøre verktøyene tilgjengelige for

alle kommuner, brukere og øvrige samarbeidspartnere.

Figur 2: Mulige læringsverktøy

6. Organisering av Kommuneprogrammet og eksternt samarbeid

6.1 Organisering

Husbankens regionkontor er primærkontakten

Husbanken er regionalisert. Hvert regionkontor er ansvarlig for å levere grunntilbudet og gjennomføre delprogrammene i kommuner som ligger innenfor de respektive regionkontors ansvarsområde.

Regional forankring

Regionale samordningsfora

Fylkesmannsembetene har ansvar for å bidra til at ulike velferdsstatlige innsatser blir sett i sammenheng, og at den samlede innsatsen overfor kommunene er mest mulig samordnet. Her inngår også å bidra til gjennomføring av «Bolig for velferd». Et tett samarbeid mellom Husbanken og fylkesmannsembetene er viktig. Husbanken vil forankre Kommuneprogrammet i dette samarbeidet og i etablerte fora, utvalg eller nettverk som er etablert for samarbeid mellom de regionale velferdsaktørene i «Bolig for velferd». I regioner hvor det ikke eksisterer egnede fora for samarbeid mellom

de velferdsstatlige aktørene vil Husbanken, sammen med fylkesmannen, ta initiativ til at det etableres egnede regionale samarbeidsfora.

Et nasjonalt programråd

Samordningsgruppen for «Bolig for velferd» benyttes som eksternt rådgivende programråd for Kommuneprogrammet. Samordningsgruppen består av alle direktoratene som arbeider under «Bolig for velferd»: Helsedirektoratet, Arbeids- og velferdsdirektoratet (NAV), Kriminalomsorgen, Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi), Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (BUFdir) og Husbanken. Dette sikrer en god kopling til «Bolig for velferd». Husbanken leder samordningsgruppen. Denne gruppen møter representanter for Storbyprogrammet halvårlig.

6.2 Kommuneprogrammet er forankret i en samordnet velferdsstatlig innsats

Kommuneprogrammet er forankret i en samordnet velferdsstatlig innsats og at «Bolig for velferd» er den strategiske overbygningen for alt Husbanken gjør de neste årene. De seks direktoratene som sammen er ansvarlig for

gjennomføringen av «Bolig for velferd» innretter nå sin virksomhet for å nå målene i strategien.

For at kommunene skal ha god måloppnåelse på velferdsområdet, må den statlige samordningen gi en mer helhetlig og effektiv innsats og bedre resultater. Husbanken har, i kraft av sitt tydelige samfunnsoppdrag innenfor bolig og boforhold, blitt tildelt koordinerings- og pådriveransvaret for gjennomføringen av «Bolig for velferd». Dette betyr at Husbanken, i strategiperioden 2014-2020, skal ha god oversikt og kompetanse på hvordan ulike velferdsområder henger sammen og påvirker hverandre. Denne kunnskapen og den strategiske rollen representerer en betydelig styrke i Kommuneprogrammet.

I tett samarbeid med kommunene vil Husbanken og de andre statlige velferdsdirektoratene bidra til mer helhetlig og strategisk planlegging, gode og trygge boområder og boforhold for innbyggerne generelt og for vanskeligstilte på boligmarkedet spesielt. Husbanken styrker samarbeidet med velferdsaktørene og andre aktører i relevante bransjer, med frivillige, brukere og innovasjonsmiljøer for å fremme helhetstenkning, realisere samordning, brukermedvirkning og tverrsektoriell innsats i kommunene.

Den digitale veilederen «Veiviser Bolig for velferd» eies i fellesskap av de seks direktoratene og er det mest omfattende tiltaket i strategien. Kommunene er primærmålgruppen for «veiviseren». Sekundærmålgruppen omfatter direktoratene, fylkesmennene, brukerorganisasjoner, samarbeidspartnere og andre offentlige og private aktører. Gjennom «veiviseren» vil alle kommuner og ulike fagfelt og nivåer i kommunene nås. «Veiviseren» vil inneholde steg-for-steg veiledning i arbeidsprosesser, gode eksempler, verktøy og metoder fra kommunene og digitale opplæringstilbud og kurs. Mulighet for toveiskommunikasjon, interaksjon

og erfaringsdeling mellom kommunene vil bli utviklet mot slutten av strategiperioden.

For kommunene i Kommuneprogrammet, vil «veiviseren» inneholde programinformasjon, verktøy, metoder og gode eksempler fra forrige kommunesatsing og etter hvert fra dette Kommuneprogrammet. Deltagerne i Kommuneprogrammet er også viktige bidragsytere inn i «veiviseren», som kontinuerlig skal oppdateres med nytt innhold. «Veiviseren» vil være viktig for å sikre at kunnskap og erfaringer fra Kommuneprogrammet systematiseres og deles.

7. Rapportering fra Kommuneprogrammet

Rapportering fra Kommuneprogrammet ses i sin helhet i sammenheng med de mål- og resultatstyringskrav som er utarbeidet som en oppfølging av «Bolig for velferd», jf. styringshjulet i figur 3 nedenfor¹⁹.

Figur 3: Styringshjulet (Kilde: Direktoratet for økonomistyring)

¹⁹ Direktoratet for økonomistyring (DFØ) har utarbeidet en veileder «Resultatmåling. Mål- og resultatstyring i staten». Innholdet i denne veilederen legges til grunn for arbeidet med bedre styringsinformasjon i «Bolig for velferd» og vil også være en plattform for arbeidet i Kommuneprogrammet.

Rapportering er en viktig kilde for å sjekke ut status på fremdrift og retning i programarbeidet. Eventuelle avvik eller måloppnåelse i kommunene rapporteres i henhold til programavtaler og tilsagn.

Like viktig er rapportering som en kilde til kunnskapsutvikling, erfaringsdeling, læring og innovasjon for involverte parter. Dette forutsetter at rapportene brukes aktivt i programutviklingen på alle nivåer. Husbanken utarbeider et [felles rapporteringssystem og -maler](#) for alle kommuner i programmet. Rapporteringen tilpasses omfanget av kommunenes involvering i programmet.

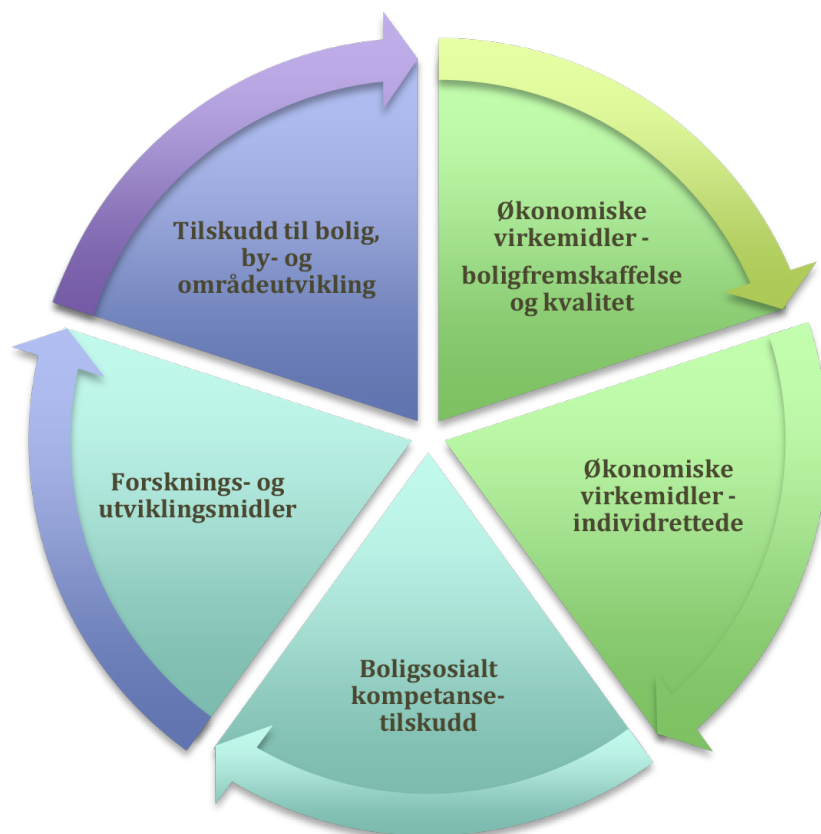
Kommunene rapporterer årlig på vurdering av måloppnåelse i henhold til programavtalen. Det arbeides for at denne rapporteringen skal

digitaliseres. I tillegg gjennomføres en halv-årlig avviks- og fremdriftsrapportering. Krav til rapportering og tidspunkter for rapportering fra kommunene nedfelles i programavtalene.

Vedlegg 1: Husbankens virkemidler

Husbankens økonomiske virkemidler framgår av statsbudsjettet, jf. Prop. S 1 fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD), Programkategori 13.80 «Bolig, bomiljø og bygg». Figur 4 gir en oversikt over de viktigste virkemidlene.

På neste side er virkemidlene beskrevet.

Figur 4: Husbankens virkemidler

Økonomiske virkemidler boligfremskaffelse og kvalitet

Tilskudd til utleieboliger

Tilskuddet skal bidra til flere egnede utleieboliger for vanskeligstilte på boligmarkedet. Husbanken kan gi tilskudd til kommuner, stiftelser og andre aktører som etablerer og utbedrer utleieboliger. For utleieboliger som er eid av andre aktører, skal kommunen ha tildelingsrett i minst 20 år.

Kompetansetilskudd til bærekraftig bolig- og byggkvalitet

Tilskuddet skal bidra til å heve kompetansen innenfor områdene miljøvennlige og universelt utformede boliger og bygg på attraktive steder. Tilskuddet retter seg i hovedsak mot kommuner, bransje og forsknings-, utviklings- og undervisningsmiljøer.

Grunnlån

Grunnlånet skal bidra til å fremme viktige boligkvaliteter som miljø og universell utforming i ny og eksisterende bebyggelse, skaffe boliger til vanskeligstilte og husstander i etableringsfasen, og sikre nødvendig boligforsyning i distriktene. Lånet skal bidra til å oppnå boligpolitiske målsettinger som ellers ikke vil bli oppnådd. Privatpersoner, utbyggere, boligbyggelag, borettslag, kommuner, fylkeskommuner og stiftelser kan søke om grunnlån.

Investeringsstilskudd til omsorgsboliger og sykehjem

Investeringsstilskuddet skal stimulere kommunene til å fornye og øke tilbudet av plasser i sykehjem og omsorgsboliger. Tilskuddet gis til kommuner.

Tilskudd til tilstandsvurdering

Tilskudd til borettslag, sameier og lignende for tilstandsvurdering som skal fremme tilgjengelighet og miljø i egen boligmasse, tilskudd til enkeltpersoner for utredning og prosjektering av boliger som skal dekke spesielle behov, tilskudd til prosjektering og investering i heis i

eksisterende boligbygg og tilskudd til drift av kriseboliger tildeles direkte fra Husbanken.

Økonomiske virkemidler – individrettede Bostøtte

Bostøtten skal sikre personer med lave inntekter og høye boutgifter en god bolig med en rimelig boutgiftbelastning. Bostøtten gjelder både leietagere og boligeiere. Ved hjelp av bostøtte skal vanskeligstilte få muligheten til en trygg, god og stabil bosituasjon i leid eller eid bolig. Ordningen er behovsprøvd og omfatter alle over 18 år. Unntaket er studenter uten barn og militært tjenestepiktige som kan få annen offentlig støtte.

Kommunene og Husbanken forvalter bostøtteordningen i fellesskap. Forvaltningen av bostøtteordningen er en lovpålagt oppgave for kommunene, og kommunene er førstelinje ved behandling av bostøtte. De mottar søknader, og eventuelle klager, fra publikum og sender disse til Husbanken for behandling.

Startlån

Startlån skal bidra til at personer med langvarige boligfinansieringsproblemer kan skaffe seg en egnet bolig og beholde den. Startlån er en låneordning som forvaltes av kommunene. Husbanken finansierer ordningen.

Tilskudd til etablering og tilpasning av bolig

Tilskuddet skal bidra til etablering i egen bolig, og til å sikre egnede boliger for vanskeligstilte på boligmarkedet. Tilskuddet har også som formål å bidra til at husstander som har skaffet seg en nøktern bolig, settes i stand til å beholde denne gjennom nødvendige tilpasninger/utbedringer og eventuelt refinansiering. Husbanken tildeler tilskudd til kommunene for videretildeling. Kommunene forvalter ordningen.

Tilskudd til bolig, by- og områdeutvikling

Tilskudd til bolig, by- og områdeutvikling er forbeholdt enkelte kommuner. Hvilke kommuner som inngår framgår av statsbudsjettet. Husbanken vil se denne tilskuddsordningen som en del av Storbyprogrammet hvor storbykommuner deler kunnskap med aktuelle kommuner i By- og tettstedsprogrammet.

Forsknings- og utviklingsmidler (FoU-midler)

Husbanken forvalter forsknings- og utviklingsmidler. Målet med Husbankens FoU-aktivitet er at det skal utvikles kunnskap av verdi for det bolig- og bygningspolitiske feltet. Kunnskapen skal bidra til best mulig måloppnåelse på Husbankens ulike fagområder, gi støtte til utvikling i praksisfeltet og til boligpolitiske beslutninger og politikktutforming, både på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå.

Boligsosialt kompetansetilskudd

Boligsosialt kompetansetilskudd skal bidra til å heve kompetansen innen boligsosialt arbeid og boligsosial politikk, og å formidle kunnskap om boligmarkedet og offentlig boligpolitikk. Målet er å understøtte målene i «Bolig for velferd», og bidra til at vanskeligstilte på boligmarkedet skal kunne skaffe seg og beholde en egnet bolig.

Tilskuddet skal gå til kommuner, stiftelser og andre aktører for å stimulere kompetanse- og kunnskapsutvikling, formidling og forsøksprosjekter innenfor boligsosialt arbeid og boligplanlegging- og politikk. Kommuner med de største boligsosiale utfordringene er prioritert, herunder vil kommuner i Storbyprogrammet og i By- og tettstedsprogrammet prioriteres.

Det boligsosiale kompetansetilskuddet skal også stimulere til erfaringsdeling om utviklingsarbeid og resultater som bidrar til økt bosetting, og utvikling av varige løsninger for vanskeligstilte på boligmarkedet. Herunder kan kommuner som har oppnådd gode resultater i tidligere satsninger eller programmer i Hus-

banken, og som tar på seg en rolle som «læringsagent» overfor andre kommuner, motta tilskudd.

Tilskuddet kan også gis til tverrsektorielt interkommunalt og eventuelt regionalt samarbeid, og utviklingsarbeid som fremmer sosial innovasjon og effektiv bruk av Husbankens virkemidler.

Vedlegg 2: Mal for programavtale

Merknad: Vedlegget er under utvikling. Mal for programavtale vil foreligge innen 28.02.16. Da vil også en oppdatert programbeskrivelse med denne malen publiseres på Husbanken.no.

Vedlegg 3: Tema for dialog om utvikling av innhold i Storbyprogrammet

Nedenfor fremgår forslag til aktuelle tema i dialogen mellom storbykommunene og Husbanken:

I. Framskaffelse av boliger: Forutsigbar støtte gjennom bruk av økonomiske virkemidler – lån og tilskudd

- Storbyene kan ved starten av hvert år tildeles støtte, men unntas fra ordinære søknadsfrister. Dette må nedfelles i programavtalen med hver storbykommune hvor lokale mål fremgår (eksempelvis økt spredning, netto tilvekst, nye modeller for bosetting). Storbyprogrammets deltagere må i samarbeid med Husbanken utvikle et indikatorsett for resultatmåling, basert på de lokale målene som er vedtatt.

- Storbyene og Husbanken må samarbeide om å balansere ulike kvalitetskrav og utvikle en modell for dette. Med kvalitetskrav menes her både miljø og energi, universell utforming, bolig- og beboersammensetning og faktorer i omgivelsene. Dette kan bidra til mer smidig realisering av nye boligprosjekter og framskaffelse av boliger til vanskeligstilte grupper.
- Det kan være ønskelig å etablere en «Arena for virkemiddelutvikling» – som en ny arena for å diskutere effekten av og behovet for strategiske endringer i Husbankens virkemidler innenfor Storbyprogrammet.
- Det er aktuelt å se på integrering i en storbykontekst, og på hvilke måter det er behov for å tilpasse dette til praksis.
- Utvikle bedre styringsinformasjon: Storbykommunene utfordres på å utarbeide langsiktige oversikter om behovet for Husbankens virkemidler og deres planer for investeringer. Halvårlige justeringer er ønskelig.

II. Kunnskap og helhetlig strategisk planlegging

Husbanken skal i Storbyprogrammet etablere bedre dialog og samarbeid med relevante FoU-miljøer. Det kan være aktuelt å initiere forsøksprosjekter, analyser, evalueringer og utdanningstilbud som understøtter måloppnåelsen i Kommuneprogrammet. Dette kan inngå i programavtalene, eller gjennomføres som fellesprosjekter på tvers av kommuner i Storbyprogrammet. Det er særlig viktig å underbygge hvordan helhetlig planlegging og boligsosial innsats kan gi effekter for innbyggerne. Flere storbykommuner og Husbanken samarbeider om områdeløft og større innsatser med levekårsfokus, som for eksempel Grorudalssatsingen i Oslo. Det kan være aktuelt å utvikle modeller for å måle effekter av områderettede innsatser, eller modeller for å un-

gå utvikling av nye levekårsutsatte områder. Det er viktig at erfaringene som er gjort i ulike områdeløft gjøres tilgjengelige i den digitale veilederen «Veiviser Bolig for velferd».

Vedlegg 4: Tema for dialog om utvikling av innhold i By- og tettstedsprogrammet

Nedenfor fremgår forslag til aktuelle tema i dialogen mellom Kommunene og Husbanken:

I. Kunnskap og økt statlig samordning

Husbanken tilrettelegger for at det etableres regionale møteplasser i By- og tettstedsprogrammet, slik at kommunenes utfordringer og behov diskuteres med flere relevante regionale statlige aktører. Kunnskapsutvikling og erfaringsdeling er gjennomgående i dette arbeidet:

Langsiktig og strategisk planlegging

Husbanken tilrettelegger for kunnskapsutvikling og erfaringsdeling om planlegging som ivaretar variert boligsammensetning og -framskaffelse for alle innbyggere, energi og miljøkvaliteter, og barn og unges behov for trygge og helsefremmende bo- og oppvekstmiljøer. Fylkeskommunen, Fylkesmannen og Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet er sentrale samarbeidspartnere for Husbanken i dette arbeidet.

Kunnskap om og utvikling av levekårsutsatte områder og nærmiljøer

Husbanken tilrettelegger for kunnskapsutvikling og erfaringsdeling vedrørende stedsanalyser og -utvikling, medvirkningsprosesser og ressursmobilisering i levekårsutsatte områder for å skape helsefremmende nærmiljø. Fylkesmannen, Fylkeskommunen, Helse- og integrerings- og mangfoldsdirektoratet er sentrale samarbeidspartnere for Husbanken i dette arbeidet.

Tjenesteutvikling, kunnskapsutvikling og innovasjon

Kommunene og Husbanken mener at tilpassede velferdstjenester og innovativ tjenesteutvikling er nødvendig for å sikre at vanskeligstilte på boligmarkedet kan skaffe seg en egnet bolig i et godt bomiljø, og opprettholde boforholdet. Tilskuddsordninger for innovasjon og utvikling av velferdstjenestene er i hovedsak plassert i andre statlige velferdsaktørers ansvarsområder. Husbanken skal i Kommuneprogrammet legge til rette for å knytte kommunenes arbeid innen boligområdet sammen med disse ordningene, og med de ansvarlige statlige aktørene. Dette kan gjøres gjennom bedre samordning av ordninger og tilrettelegging for felles møteplasser.

Fylkesmannen, Arbeids- og velferdsdirektoratet, Barne-, ungdoms og familiedirektoratet, Kriminalomsorgsdirektoratet og Helsedirektoratet er alle sentrale i dette samarbeidet. FoU-miljøer, andre miljøer med god kunnskap om innovasjon, brukerorganisasjoner, ideelle og frivillige organisasjoner er også naturlige samarbeidspartnere.

II. Effektiv og helhetlig bruk av Husbankens låne- og tilskuddsordninger

Husbanken skal i By- og tettstedsprogrammet legge til rette for at kommunene kan benytte låne- og tilskuddsordningene på en effektiv og mer helhetlig måte.

Fremskaffelse av boliger

Det tilrettelegges for at Husbanken og kommunene skal samarbeide om hvordan virkemidlene kan brukes og videreutvikles for å øke måloppnåelsen gjennom og etter programperioden.

Utbyggingsbransjen er en sentral samarbeidspart sammen med kommunen, men også organisasjoner som Leieboerforeningen med flere.

Personrettede virkemidler

Husbanken skal sammen med kommunene modernisering og målrette virkemidlene for å oppnå effekter på individnivå over tid. Brukerorganisasjoner og FoU miljøer er sentrale samarbeidspartnere på dette området.

Vedlegg 5: Programavtale

for

Husbankens kommuneprogram. Bolig for velferd.
2016-2020.

Delprogram 1 og 2

mellom

..... kommune

og

Husbanken(kontor)
(heretter kalt Husbanken)

I. Formålet med avtalen

Avtalen skal regulere det langsiktige og forpliktende samarbeidet mellom kommune og Husbanken innenfor Husbankens kommuneprogram Bolig for velferd i avtaleperioden.

II. Grunnlaget for avtalen

Bolig for velferd (2014 -2020)¹ er en nasjonal strategi med mål om at alle skal bo trygt og godt. Strategien skal samle og målrette den offentlige innsatsen overfor vanskeligstilte på boligmarkedet. Husbankens kommuneprogram er en operasjonalisering av Bolig for velferd. Husbankens programbeskrivelse (lenke) for kommuneprogrammet gir føringer for programarbeidet.

I samarbeid med kommunene skal Husbanken bidra til trygge og gode boforhold og boområder for vanskeligstilte på boligmarkedet og innbyggerne generelt. Arbeid med universell utforming som fremmer likeverdig samfunnsdeltagelse og egnede boliger i kommunene skal være en integrert del av programarbeidet.

Opptak i kommuneprogrammet er basert på politisk vedtak i kommunen datert

III. Partene i avtalen

..... kommune og Husbanken er parter i denne avtalen.

IV. Mål for arbeidet

Programarbeidet i kommunen skal favne følgende målsettinger under de tre hovedmålene i strategien Bolig for velferd.

Hovedmål I: Alle skal ha et trygt sted å bo

Spesifisering:

Hovedmål II: Alle med behov for tjenester, skal få hjelp til å mestre boforholdet

Spesifisering:

Hovedmål III: Den offentlige innsatsen skal være helhetlig og effektiv

Spesifisering:

I henhold til Bolig for velferd skal det være en særlig innsats overfor barnefamilier og unge. Andre overordnede nasjonale føringer og prioriteringer for arbeidet kan også nedfelles i programperioden.

V. Partenes ansvarsområder

Kommunene har ansvar for å planlegge og gjennomføre programarbeidet lokalt. Husbanken skal administrere programarbeidet sentralt og regionalt, bistå faglig og bidra med sine samlede økonomiske virkemidler i arbeidet.

¹ Departementene: Bolig for velferd. Nasjonal strategi for boligsosialt arbeid (2014-2020).

Forankring, organisering og samarbeid

Programarbeidet skal være forankret i relevante interne enheter i kommunen og koordinert med tilgrensende arbeid. Husbanken skal forankre programarbeidet i nye og etablerte fora mellom velferdsaktører.

Partene skal etablere en programledelse med ansvarlige personer på ledernivå og operativt nivå. Ansvarlige personer skal være sentralt plassert i organisasjonene.

Partene skal involvere eksterne samarbeidspartnere og søke samarbeid med relevante kunnskapsmiljø. Partene skal ha fokus på effektiv og helhetlig bruk av Husbankens virkemidler.

Kunnskapsutvikling og erfaringsdeling

Kunnskapsutvikling, læringsprosesser og innovasjon er prioriterte aktiviteter i programmet. Kommunen skal basere sitt programarbeid på et oppdatert kunnskapsgrunnlag, og videreutvikle dette grunnlaget gjennom avtaleperioden. Husbanken innhenter statistikk om Husbankens låne- og tilskuddsordninger, demografi og boligmarked mv., og presenterer dette materialet i form av årlige kommunale boligsosiale faktaark. Husbanken gjennomfører årlige kommuneundersøkelser knyttet til programarbeidet for å samle kunnskap og lærdom fra arbeidet.

Husbanken vil tilrettelegge for læringsarenaer i samarbeid med statlige aktører og andre samarbeidspartnere for å utvikle og dele kunnskap og erfaring mellom partene i programarbeidet. Partene skal dele kunnskap og erfaring gjennom egne kommunikasjonskanaler. Videre skal kommunene sammen med Husbanken og andre samarbeidsaktører samle, dokumentere og formidle kunnskap og gode eksempler fra arbeidet på den digitale læringsplattformen Veiviseren Bolig for velferd (veiviseren.info).

Kommuner som tar en utvidet læringsrolle overfor andre kommuner kan søke om særskilt støtte som læringsagenter².

Handlingsplan og rapportering

Ved oppstart av arbeidet skal kommunen utarbeide en handlingsplan i henhold til felles mal utformet av Husbanken. Handlingsplanen skal inneholde en langsiktig del og en del som beskriver den årlige innsatsen i arbeidet. Planen vil være grunnlag for søknad om årlig økonomisk støtte.

Kommunene utarbeider

- Årlig rapportering på måloppnåelse etter felles mal utformet av Husbanken.
- Halvårlig rapportering på status i arbeidet. Sluttrapport i avslutningsfasen av programarbeidet. Sluttrapporten oppsummerer resultatene fra arbeidet og gir et kunnskapsbasert grunnlag for videreføring.

Husbanken har ansvar for å gi forutsigbare rapporteringskrav og følge opp rapporteringen fra kommunen.

Finansiering

Husbanken kan tilby økonomisk støtte til etablering av programarbeidet, samt til planlegging og gjennomføring av spesielle utviklingsløp/-prosjekt som følger av arbeidet i avtaleperioden.

² For nærmere beskrivelse av læringsagentrollen, se programbeskrivelsen side 10.

Programkommunene vil være prioritert ved tildeling av økonomiske midler fra Husbanken. Det tas forbehold om årlige bevilgninger og endringer i overordnede politiske føringer med betydning for Husbankens økonomiske virkemidler. Det forutsettes at kommunene avsetter midler i vedtatt budsjett, til finansiering av kommunal egenandel i programsamarbeidet.

VII. Avtalens varighet

Avtalen er inngått mellom Husbanken og kommunen og gjelder for perioden XX-XX.

VIII. Oppfølging av avtalen og programarbeidet

Ledelsen i kommunen og Husbanken skal som minimum møtes årlig for å drøfte helhetlig måloppnåelse og status i arbeidet, samt å vurdere behovet for eventuelle justeringer av avtalen. Fra kommunen skal administrativ og politisk ledelse, samt programledelse møte. Husbanken møter med regiondirektør og programledelse. Partene avtaler eventuelt nærmere om andre personer bør delta.

Ansvarlige på operativt nivå i kommunen og Husbanken, skal holde løpende kontakt i hele avtaleperioden og som minimum møtes halvårlig for drøfting av arbeidet.

Kontaktpersoner

Kommune: Ansvarlig på ledernivå

..... Ansvarlig på operativt nivå

Husbanken: Ansvarlig på ledernivå

..... Ansvarlig på operativt nivå

Oppsigelse av avtalen

Hver av partene kan skriftlig si opp denne avtalen med 3 måneders varsel.

StedDato.....

.....
Rådmann i kommune

.....
Regiondirektør i Husbanken

Vedlegg: Programbeskrivelse for Husbankens kommuneprogram 2016-2020

Husbanken

Alle skal bo godt og trygt

For ditt nærmeste regionkontor, ring 22 96 16 00

HB 3.E.4 | Husbankens kommuneprogram. Bolig for velferd 2016-2020. Programbeskrivelse. | Utgitt av Husbanken, mars 2016

husbanken.no